

Kunnskapsdepartementet

Vår ref.
19/02475

Deres ref.
19/1910

Dato
21.06.2019

Høringsvar: Eventuell justering av publiseringsindikatoren i lys av Plan S.

Innledning.

Viser til Kunnskapsdepartementet (KD) sitt høringsbrev av 10.05.2019 hvor høringsinstansene bes ta stilling til *hvilket alternativ bør velges for publiseringsindikatoren i lys av Plan S – og gi en begrunnelse for valget* innen 21. juni 2019. NMBU takker for anledningen til å få uttale seg om behovet for å justere den norske publiseringsindikatoren.

Generelle bemerkninger.

For det første synes NMBU at de tre oppsatte alternativer fra Kunnskapsdepartementet (KD) utgjør en snever meny. NMBU stiller seg tvilende til alle tre og er noe spørrende til hvorfor institusjonene ikke er blitt involvert tidligere i denne problemstillingen. NMBU var i sin innspills-uttalelse til Norges forskningsråd i forbindelse med Plan S-veilederen kritisk til tempoet i saken.

For det andre undrer NMBU seg over at DORA (The San Francisco Declaration on Research Assessment) ikke blir nevnt i departementets høringsbrev. KD har i flere år på rad oppfordret UH-institusjonene til å ta stilling til DORA og har vært positive til at norske universiteter signerer erklæringen - som også NMBU har gjort. Men KDs egen nasjonale publiseringsindikator er etter NMBUs mening ikke uproblematisk sett i en DORA-sammenheng. Også selv om den ikke benyttes på individnivå til den resultatbaserte omfordeling (RBO). KDs publiseringsindikator er innrettet slik at enkeltpublikasjoner gis publikasjonspoeng basert på om en publiseringskanal (tidsskrift/forlag) ligger på nivå 1 eller nivå 2. Det er derved *vurderinger av kanalen* som får betydning for uttelling i institusjonenes samlede publikasjonspoeng – ikke kvaliteten på det vitenskapelige arbeid. Det burde etter NMBUs oppfatning være reflektert over dette dilemma i en nasjonal hørings sak om justering av publiseringsindikatoren.

For det tredje vil NMBU benytte anledningen til å rette søkelyset mot det ganske store byråkrati som er oppstått på bakgrunn av publikasjonsindikatoren og NPU-prosessene (de nasjonale publiseringsutvalg) mhp. å rangere tidsskriftene i nivå 1 og nivå 2. Forskerne på institusjonene gjør en stor jobb i de nasjonale fagorganene i tillegg til jobben med å registrere sine vitenskapelige publikasjoner i Cristin. Biblioteksansatte og forskningsadministratorer gjør dessuten en stor jobb med å kontrollere og godkjenne disse publikasjonene for videre uttelling i publiseringsindikatoren. Mange av disse opplysninger ligger imidlertid allerede i andre databaser og systemer. Det bør etter NMBUs mening snart vurderes om merverdien av CRISTIN-registreringene, kontrollvirksomheten, godkjenningene, de forskjellige fagorganers jobb samt NPU-arbeidet virkelig står i forhold til den samlede ressursinnsatsen.

Kunnskapsdepartements tre konkrete alternativer.

Kravet i Plan S om åpen publisering har aktualisert spørsmålet om det er behov for å justere den norske publiseringsindikatoren, ettersom åpne kanaler er underrepresentert på nivå 2. Dette vil ha betydning for institusjonenes budsjetter som følge av budsjettmodellens RBO-komponent Kunnskapsdepartementet har derfor sendt ut en høring hvor det foreslås tre ulike alternativer for eventuell justering av publiseringsindikatoren:

1. Fortsette med dagens indikator uendret
2. Fortsette med dagens indikator uendret, i kombinasjon med en egen indikator som belønner åpen publisering, enten på begge nivåer eller bare på nivå 2
3. Beholde nivå 2, men midlertidig sette uttelling lik nivå 1 i en overgangsperiode

NMBUs bemerkninger til Kunnskapsdepartementets tre alternativer.

Ad.1) Fortsette med dagens indikator uendret:

- NMBU vurderer målkonflikten (åpen tilgang kontra kvalitet) som reell på den måten at mange ambisiøse forskere i dag ønsker å publisere i de anerkjente abonnements-tidsskrifter uansett om de er åpne eller ei.
- NMBU har tidligere uttalt at oppbygging av mange nye OA-tidsskrifter ikke er veien å gå. Man bør i stedet prøve å nå til enighet med de store forlagene og bevare peer-review kvalitetssikringssystemet.
- Å begynne og ta taktiske hensyn i forhold til forlagene og gjøre KDs finansieringssystem avhengig av forhandlinger med disse aktører vurderes som risikabelt.
- NMBU kan til tider bli usikker på kvaliteten av NPUs nivå 1 og nivå 2 system som det beskrives i KDs høringsnotat. Hvilke tidsskrifter som plasseres på de to nivåene virker ikke alltid logisk, og det er i tillegg ulikheter mellom fagområder.
- Som nevnt i innledningen, mener NMBU at man alene pga. DORA-prinsippene, ikke kan fortsette med et helt uendret publiseringspoengsystem.

NMBU støtter derfor ikke dette alternativet.

Ad. 2) Fortsette med dagens indikator uendret, i kombinasjon med en egen indikator som belønner åpen publisering, enten på begge nivåer eller bare på nivå 2.

- Innenfor det siste året er det inngått avtaler med flere av de store forlagene. Disse avtalene gjør at forfatterne ikke skal betale avgift for åpen tilgang. Tilsynelatende begynner insentivene innbygget i et alternativ 2 å bli utdatert.
- Det virker risikabelt å begynne og utvikle flere indikatorer opp på hverandre. Det krever stålkontroll på hvordan dette vil slå ut. Det forutsetter en grundig utredning av hva man i sum lager insentiver for.
- Det virker ikke klart hvordan en ny indikator vil slå ut i universitetenes internasjonale publiseringssamarbeid. Ikke minst for meritteringsmuligheter for våre unge forskere.
- **NMBU støtter ikke alternativ 2.**

Ad.3.) Beholde nivå 2, men midlertidig sette uttelling lik nivå 1 i en overgangsperiode

- Dette alternativet kan være nyttig, fordi man i noen grad begynner å ta DORA-prinsippene på alvor
- Man kan bruke tiden til å vurdere kvaliteten av nivå 1- og nivå 2- systemet – evt. finne alternativer og mindre byråkratiske måter å godkjenne de publiseringsskanaler som norske forskere kan få uttelling for, inkl. innføre prinsipper som er mer i overenstemmelse med DORA.
- Utgangsåret som skal gjelde blir da viktig for å beholde midlene i institusjonenes basis. Det må videre avklares om institusjonene da pålegges å bruke insentivmidlene til betaling for publisering i Open Access?
- **NMBU stiller seg som tidligere nevnt tvilende over for de tre alternativene; men dersom vi må velge - støttes alternativ 3.**

NMBUs konklusjon og avsluttende bemerkninger:

- Gitt de begrensninger som KD har satt for høringen (i form av kun 3 alternativer) vil NMBU anbefale at Kunnskapsdepartementet endrer publiseringsindikatoren til alternativ 3, hvor det foreslås å sette nivå 2 uttelling lik nivå 1 uttelling.
- NMBU mener at det er usikkerhet rundt mange faktorer for tiden, og det er vanskelig å vurdere på dette tidspunkt hvor varig denne løsningen bør være. Det er viktig at Kunnskapsdepartementet gir noen klare signaler til UHR-systemet om varighet i forhold til valgt modell.
- NMBU anbefaler videreføring av sikring av bunnlinjen av kvalitet i nivå 1. Dette vil bidra til kvalitetskontroll og motvirke publisering i useriøse tidsskrifter og forlag.
- NMBU mener at UH-sektoren og KD bør bli mer samkjørte i arbeidet med å følge opp DORA-deklarasjonen på en hensiktsmessig måte.